

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Кафедра менеджменту та публічного врядування

07/06-174М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання практичних завдань та самостійної роботи
з дисципліни

«Основи публічного адміністрування»

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського)
рівня за освітньо-професійною програмою
«Публічне управління та адміністрування»
спеціальності D4 «Публічне управління та
адміністрування»
денної та заочної форм навчання

Рекомендовано
науково-методичною
радою з якості ННІЕМ
протокол № 5
від 28.01.2026 р.

Рівне – 2026

Методичні вказівки для виконання практичних завдань та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Основи публічного адміністрування» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Публічне управління та адміністрування» спеціальності Д4 «Публічне управління та адміністрування» денної та заочної форм навчання. [Електронне видання] / Клімова А. В. Рівне : НУВГП, 2026. 51 с.

Укладач: Клімова А. В., доктор філософії, доцент кафедри менеджменту та публічного врядування.

Відповідальний за випуск: Тихончук Л. Х., д.держ. упр., проф., завідувач кафедри менеджменту та публічного врядування.

Керівник ОП: Антонова С. Є., к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту та публічного врядування.

Попередня версія методичних вказівок: МВ 07-06-116М
<https://ep3.nuwm.edu.ua/31909/>

© А. В. Клімова, 2026
© НУВГП, 2026

ЗМІСТ

	Стор.
1. Мета і завдання виконання практичних завдань.....	4
2. Планування і організація вивчення навчальної дисципліни.....	7
3. Тематика практичних занять.....	12
4. Методи навчання.....	40
5. Оцінювання знань студентів.....	41
6. Інформаційні ресурси	44

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИКОНАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАВДАНЬ

Матеріал, засвоєний студентами у процесі виконання практичних завдань та самостійного вивчення, виноситься на підсумковий контроль, поряд з матеріалом, який опрацьовувався при проведенні лекційних занять.

Основи публічного адміністрування – дисципліна, що формує у бакалаврів комплекс знань щодо функціонування роботи публічних адміністраторів на найвищому державному управлінському рівні. Дозволяє оволодіти новими теоретичними знаннями з питань публічного адміністрування й набутти практичні навички й вміння щодо застосування законів, принципів, методів, технологій та процедур в управлінні суб'єктами публічної сфери; формувати компетенції, необхідні для виконання функцій та реалізації повноважень керівника (фахівця) суб'єкта публічного адміністрування, в тому числі для органів державної влади і місцевого самоврядування, застосування механізмів взаємодії публічної влади з громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами, організаціями незалежно від форм власності та громадянами й налагодження ефективних комунікацій з ними.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є суспільні відносини, які виникають у сфері публічного адміністрування в процесі досягнення національних цілей та інтересів шляхом організації діяльності суб'єктів публічної сфери.

Метою вивчення дисципліни є ознайомлення із сучасною системою публічного адміністрування й формування на практиці відповідних професійних компетентностей та здатності формувати, моніторити та контролювати управлінські рішення, враховуючи

перспективи розвитку органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування в умовах сьогодення.

Основні завданнями дисципліни є:

1) набуття ґрунтовних знань та узагальнення теоретичних засад у сфері публічного адміністрування, розуміння основних тенденцій та напрямів їх еволюції;

2) розуміння сутності, законів, принципів і механізмів публічного адміністрування у розвитку суспільства;

3) опанування основами методології, технологіями та процедурами публічного адміністрування об'єктів публічної сфери;

4) оволодіння методами формування, моніторингу та контролю управлінських рішень на національному, регіональному та місцевому рівнях, а також на рівні суб'єктів публічної сфери, з позицій загально-цивілізаційних цінностей, світового досвіду та осмислення наукових здобутків;

5) набуття навичок вільного користування первинними і додатковими джерелами інформації щодо аналізу та розробки нормативно-правового та документального забезпечення діяльності у сфері публічного адміністрування;

6) набуття навичок розроблення та впровадження заходів із забезпечення результативної та ефективної діяльності суб'єктів публічної сфери;

7) навчання аналізувати і систематизувати власний практичний досвід публічного службовця і надавати рекомендації щодо удосконалення управління процесами формування та реалізації програм і заходів у сфері публічного адміністрування.

Вивчення дисципліни дозволяє здобувачам:

отримати **знання** щодо:

- предметної сфери і методологічної основи публічного адміністрування;

- перспективних наукових напрямів розвитку публічного адміністрування;
- технологій та процедур формування цілей публічного адміністрування;
- законів, принципів та механізмів публічного адміністрування;
- засад, механізмів, органів, методів та стилів публічного адміністрування;
- основних нормативно-правових актів та положень законодавства у сфері публічного адміністрування;
- основних засад публічного адміністрування в соціальній й економічній сферах;
- особливостей відповідальності суб'єктів публічного адміністрування за правопорушення у цій сфері.

уміти:

- підготувати нормативну документацію (накази, розпорядження тощо), пропозиції, рекомендації, проекти для суб'єкта публічного адміністрування щодо визначення цілей, завдань, етапів управлінських рішень на основі результатів системного аналізу суспільно-політичного та соціально-економічного стану розвитку сфери управління (об'єкта управління), застосовуючи методи визначення певних показників;
- визначати технологію управління суб'єктом публічної сфери, що є раціональною за ознаками досягнення мети діяльності;
- визначити процедури та основний зміст кожного етапу вироблення та впровадження управлінського рішення;
- налагоджувати комунікації між органами державної влади і місцевого самоврядування та громадянами;
- вживати заходи із впровадження сучасних форм і методів діяльності суб'єкта публічної сфери, його

структурного підрозділу, оптимізації його функціональної та організаційної структури з урахуванням змісту сучасних управлінських технологій та іноземного досвіду публічного адміністрування;

- застосовувати методи та критерії оцінювання результатів діяльності та ефективності публічного адміністрування в умовах соціально-економічних змін й коригувати діяльність у випадку зміни вихідних умов.

2. ПЛАНУВАННЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Під час виконання самостійної роботи студенти поглиблюють отримані знання та самостійно вивчають матеріали окремих питань (частин тем, які не викладаються на лекціях) та тем (для заочної форми навчання) шляхом опрацювання відповідної лекційного матеріалу, літератури, підготовки до практичних занять та контрольних заходів, індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ), презентації ІНДЗ, підготовки наукової статті, доповіді та участі у наукових студентських конференціях, круглих столах за програмою дисципліни тощо (див. табл. 1).

Таблиця 1

Розподіл годин для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	К-ть годин	
		Денна	Заочна
1	Тема 1. Предмет, методологічна основа публічного адміністрування.	7	10
2	Тема 2. Основні теорії управління суспільством та державою.	7	10

№ з/п	Назва теми	К-ть годин	
		Денна	Заочна
3	Тема 3. Публічна сфера як єдність економічної, соціальної та політичної сфер.	4	6
4	Тема 4. Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування.	4	6
5	Тема 5. Публічне адміністрування та влада.	6	9
6	Тема 6. Місцеве самоврядування та муніципальна публічна влада.	7	9,5
7	Тема 7. Закони та принципи публічного адміністрування.	7	8,5
8	Тема 8. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень.	7	10
9	Тема 9. Механізми та технології публічного адміністрування.	6	9
10	Тема 10. Методи та стилі публічного адміністрування.	6	9
11	Тема 11. Основні засади публічного адміністрування в соціальній сфері.	6	9
12	Тема 12. Основні засади публічного адміністрування в економічній сфері.	6	9
13	Тема 13. Корпоративна влада та публічне адміністрування в об'єднаннях громадян.	7	8,5
14	Тема 14. Публічні та адміністративні послуги в системі публічного адміністрування.	7	9
15	Тема 15. Результативність та ефективність публічного адміністрування.	7	9,5

№ з/п	Назва теми	К-ть годин	
		Денна	Заочна
16	Тема 16. Антикорупційна діяльність у сфері публічного адміністрування.	7	10
17	Тема 17. Відповідальність у публічному адмініструванні.	7	9
	Разом:	118	162

Індивідуальне навчально-дослідне завдання

ІНДЗ студента з дисципліни є аналітичною роботою, щодо оволодіння сучасним науково-понятійним апаратом та процедурами практичної роботи з різноманітним видами джерел. Завдання передбачає:

- пошук у наукових виданнях 2-3 статей, які висвітлюють аналізовану проблему та їх реферування (виклад основних ідей і пропозицій авторів);
- пошук статистичних даних та їх аналіз;
- складання списку використаної літератури та інформаційних джерел.

ІНДЗ виконується кожним студентом за індивідуальною темою, здається викладачу у вигляді підготовленого звіту, що складається з тез доповіді і презентації, який завантажується в навчальній платформі Moodle та презентується на практичних заняттях як виступ студента до 5 хвилин.

Тема для ІНДЗ може бути запропонована здобувачем або обиратися із запропонованого викладачем переліку.

Перелік тем для ІНДЗ

1. Сутнісні характеристики громадянського суспільства. Місце і роль громадських організацій у публічному адмініструванні.

2. Громадянське суспільство як сфера формування єдиного комплексу цінностей та відносин.
3. Автономність і органічна єдність громадянського суспільства та держави.
4. Влада як основний засіб публічного адміністрування.
5. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень.
6. Механізм взаємодії влади та публічного адміністрування.
7. Взаємозалежність політичної та економічної влади. Лобізм.
8. Поняття корупції та корупційних дій. Вплив корупції на розвиток суспільства.
9. Нормативно-правова база антикорупційної діяльності.
10. Основні види соціальної допомоги держави.
11. Держава як гарант забезпечення умов для підприємницької діяльності. Нові тенденції у взаємовідносинах суспільства та бізнесу.
12. Держава як гарант забезпечення прав споживачів. Основні інструменти державного регулювання підприємницької діяльності.
13. Публічна служба в країнах ЄС.
14. Моделі соціальної політики в розвинених країнах та в Україні.
15. Адміністративні послуги в країнах ЄС та в Україні.
16. Всесвітня декларація про місцеве самоврядування. Європейська хартія про місцеве самоврядування.
17. Роль місцевого самоврядування в контексті децентралізації влади та публічного адміністрування.

18. Механізми забезпечення публічності в діяльності регіональних органів публічного управління.
19. Публічне адміністрування у сфері освіти і науки: досвід країн ЄС і України.
20. Публічне адміністрування у сфері культури і мистецтва: досвід країн ЄС і України.
21. Досвід публічного адміністрування на прикладі однієї з країн ЄС.
22. Механізми взаємодії публічної влади та волонтерства.
23. Залучення громади до процесів планування місцевого розвитку.
24. Нові тенденції в системі публічного адміністрування та їх характеристика.
25. Фактори результативності та ефективності публічного адміністрування.

Питання, що виникають у здобувачів стосовно виконання запланованих завдань, вирішуються на консультаціях, які проводяться згідно графіку, затвердженого кафедрою менеджменту та публічного врядування.

Всі завдання самостійної роботи здобувачів виконуються у встановлені терміни, оцінюються, а набрані бали враховуються як кількість балів за поточну успішність.

Контроль самостійної роботи здобувачів здійснюється на практичних заняттях, під час індивідуальних консультацій та перевірки якості виконання індивідуальних робіт як результат поточного контролю, модульних контрольних робіт.

3. ТЕМАТИКА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ПУБЛІЧНЕ АДМІНІСТРУВАННЯ ЯК СИСТЕМНЕ ЯВИЩЕ В СУСПІЛЬСТВІ

Практичне заняття № 1

Тема 1. Предмет, методологічна основа публічного адміністрування

1. Основні підходи до розуміння публічного адміністрування та його еволюція.
2. Методологічна основа публічного адміністрування.
3. Публічне адміністрування як напрям наукових досліджень, сукупність знань та навчальна дисципліна.
4. Співвідношення управління та адміністрування.

Мета: знати сутність і теоретико-методологічні засади основ публічного адміністрування, взаємозв'язок з іншими навчальними дисциплінами; уміти визначати основні завдання публічного адміністрування на сучасному етапі.

Питання для обговорення:

1. Поясніть сутність понять: «публічне адміністрування» і «державне управління».
2. Основи публічного адміністрування як предмет наукових досліджень.
3. Завдання і принципи основ публічного адміністрування.
4. Функції, форми і методи основ публічного адміністрування.

5. Формування та розвиток системи публічного адміністрування України.

6. Яке значення курсу в підготовці фахівців з публічного управління та адміністрування.

7. Взаємозв'язок курсу з іншими навчальними дисциплінами.

Завдання для самостійної роботи:

Завдання. Дайте порівняльну характеристику термінів «публічне адміністрування», «управління», «менеджмент» у вузькому і широкому змісті, зробивши посилання на інформаційне джерело.

Термін	«Широкий» зміст	«Вузький» зміст	Джерело інформації
Управління			
Менеджмент			
Публічне управління			
Публічне адміністрування			

Зробіть висновок про сутнісну характеристику публічного адміністрування.

Практичне заняття № 2

Тема 2. Основні теорії управління суспільством та державою

1. Джерела ідей управління суспільством і країною.
2. Формування та розвиток теорій управління суспільством та країною.

3. Основні теорії та школи управління суспільством і країною другої половини XX століття.

4. Японський варіант людських відносин.

5. Соціально-інженерний та гуманітарний підходи.

6. Концепція раціонального вибору та «новий менеджери́зм».

7. Публічне управління в контексті неокласичної теорії.

Мета: знати основні теорії та школи управління суспільством і країною; уміти визначати етапи історичного розвитку теорій та шкіл управління державою.

Питання для обговорення:

1. Системні характеристики публічного адміністрування.

2. Особливості застосування системного підходу, теорії соціальної самоорганізації у публічному адмініструванні.

3. Професійна підготовка державно-управлінських кадрів у контексті сучасних тенденцій.

4. Теорія соціальних мереж і можливості її застосування у публічному адмініструванні.

5. Назвіть основні теорії та школи управління суспільством і країною.

6. Визначте етапи історичного розвитку теорії та школи управління суспільством.

7. Особливості закордонного досвіду управління державою і суспільством.

8. Охарактеризуйте публічне управління в контексті неокласичної теорії.

Завдання для самостійної роботи:

Завдання 1. Наведіть у таблиці перелік основних наукових теорій та шкіл управління суспільством у хронологічній послідовності їх виникнення та становлення.

Таблиця

**Хронологія основних наукових теорій та шкіл
управління суспільством**

Назва наукової школи	Період становлення та розвитку	Представники школи	Основні характеристики та особливості

Завдання 2. Назвіть та поясніть основні переваги та недоліки японської моделі управління суспільством.

Завдання 3. На основі аналізу соціально-інженерного та гуманітарного підходів до публічного адміністрування виділіть їх переваги та недоліки. Надати обґрунтовану відповідь: прихильником якого підходу ви є?

Чи потрібно на сучасному етапі розвитку для України здійснювати розвиток публічного адміністрування? Обґрунтуйте власну думку із наведенням прикладів.

Практичне заняття № 3

Тема 3. Публічна сфера як єдність економічної, соціальної та політичної сфер. Особливості євроінтеграційних процесів в публічній сфері

1. Взаємозв'язок економічної науки, соціології та політології.
2. Співвідношення економіки та політичної економії.

3. Особливості поведінки людей в економічній та політичній сферах.

4. Дія ринкових принципів у політичній сфері.

5. Місце й роль партій і виборів у прийнятті політичних рішень.

6. Фактори, що впливають на поведінку виборців.

7. Євроінтеграційні процеси в публічній сфері.

Мета: знати особливості поведінки людей в економічній та політичній сферах; уміти розрізняти публічну сферу і публічну політику; знати особливості євроінтеграційних процесів в публічній сфері.

Питання для обговорення:

1. Соціальна сфера: публічне адміністрування та людина; публічне адміністрування та колектив; публічне адміністрування та суспільство.

2. Влада як основний засіб публічного адміністрування.

3. Атрибутивні та функціональні особливості публічної сфери в Україні.

4. Які функції виконує публічна сфера.

5. Специфіка поведінки людей в економічній та політичній сферах.

6. Дія ринкових принципів у політичній сфері.

7. Яке місце й роль відіграють партії у прийнятті рішень. Які основні фактори впливають на поведінку виборців.

8. Охарактеризуйте євроінтеграційні процеси, що відбуваються у публічній сфері в сучасних умовах.

Завдання для самостійної роботи:

Завдання 1. Проаналізуйте партійні програми трьох українських політичних партій (на ваш вибір). На основі аналізу партійних програм підготуйте відповіді на питання:

- 1) Які цілі та пріоритети визначає кожна партія?
- 2) Які підходи має кожна партія до питань економіки, соціальної політики та захисту навколишнього середовища?
- 3) Як програми партій відображають інтереси їхньої цільової аудиторії?

Завдання 2. Проаналізуйте дві директиви ЄС, що стосуються публічного адміністрування (*наприклад, директиви, що регулюють питання боротьби з корупцією, адміністративної прозорості, державної служби, верховенства права, децентралізації тощо*).

Коротко поясніть їх вимоги та можливості впровадження в Україні.

Практичне заняття № 4

Тема 4. Громадянське суспільство як суб'єкт формування цілей публічного адміністрування.

Система організації роботи зі зверненнями громадян.

Закордонний досвід публічного адміністрування: деталізація та специфіка для органів місцевого самоврядування

1. Основні етапи формування та еволюції громадянського суспільства. Сутнісні характеристика громадянського суспільства.

2. Місце і роль громадських організацій у публічному адмініструванні.

3. Система організації та порядок роботи зі зверненнями громадян.

4. Електронне звернення, електронна петиція, телефонні «гарячі лінії».

5. Специфіка діяльності органів місцевого самоврядування країн ЄС при реалізації соціальної політики.

Мета: знати основні характеристики громадянського суспільства; уміти визначати місце і функції громадських організацій у публічному адмініструванні; знати особливості та специфіку діяльності органів місцевого самоврядування країн ЄС при реалізації соціальної політики.

Питання для обговорення:

1. Визначте поняття та ознаки громадянського суспільства.

2. Основа і інститути громадянського суспільства

3. Яке місце і значення громадських організацій у публічному адмініструванні.

4. Які основні нормативно-правові документи регулюють порядок роботи зі зверненнями громадян.

5. Які є види звернень громадян.

6. Обов'язки органу державної влади, органу місцевого самоврядування, їх керівників та інших посадових осіб при розгляді заяв чи скарг громадян.

7. Які основні етапи порядку роботи зі зверненнями громадян.

8. Які особливості зі зверненнями громадян при електронному зверненні, поданні електронної петиції, телефонні «гарячі лінії».

9. Які є підстави для не розгляду чи повернення громадянину звернення.

10. Які терміни розгляду звернень громадян.

11. Які можуть бути типові недоліки та порушення при розгляді звернень громадян

12. Визначте функції держави і суспільства в реалізації соціальної політики в країнах ЄС.

13. Розкрийте роль та функції органів місцевого самоврядування в реалізації соціальної політики в країнах ЄС (на прикладі окремих країн).

Завдання для самостійної роботи:

Завдання 1. Зазначте основні права громадських об'єднань та політичних партій в Україні, визначені законами України «Про громадські об'єднання» та «Про політичні партії в Україні», зазначивши особливості їх взаємодії з органами державної влади і місцевого самоврядування.

Назва інституту громадянського суспільства	Права	Особливості взаємодії з органами державної влади та місцевого самоврядування
Громадські об'єднання		
Політичні партії		

Завдання 2. Наведіть приклади інститутів громадянського суспільства, з якими ви стикалися. Охарактеризуйте, яких сфер публічного адміністрування вони торкаються. Виділіть особливості їх функціонування.

Практичне заняття № 5

Тема 5. Публічне адміністрування та влада.

Органи публічної влади як суб'єкти публічного адміністрування

1. Феномен влади.
2. Публічна влада та публічне адміністрування, механізм їх взаємодії.
3. Держава як суб'єкт політичної влади.
4. Види та система органів виконавчої влади.
5. Органи виконавчої влади як суб'єкти публічного адміністрування.
6. Адміністративно-територіальний аспект публічного адміністрування.

Мета: знати механізм взаємодії влади та публічного адміністрування; уміти визначати склад законодавчої, виконавчої та судової влади.

Питання для обговорення:

1. Публічне адміністрування та влада.
2. Охарактеризуйте механізм взаємодії влади та публічного адміністрування.
3. Публічне адміністрування та муніципальна публічна влада.
4. Відобразіть структуру органів публічної влади на центральному, регіональному і локальному рівнях.
5. Конституційні засади співвідношення законодавчої та виконавчої гілок державної влади в Україні.
6. Взаємозв'язок і взаємозалежність політичної та економічної влади.
7. Особливості організації публічної влади у країнах ЄС.

Завдання для самостійної роботи:

Завдання 1. Розглянувши статті Конституції України, які регулюють взаємодію законодавчої та виконавчої влади:

1. Проаналізуйте їх значення для публічного адміністрування та поясніть, як ці конституційні положення забезпечують баланс і підзвітність між цими гілками влади.

2. Запропонуйте власні рекомендації щодо покращення конституційних положень, що регулюють взаємодію між Верховною Радою України та Кабінетом Міністрів України.

Завдання 2. Порівняйте основні функції центральних, регіональних і місцевих органів виконавчої влади заповнивши таблицю.

Таблиця

Назва органу	Рівень влади	Основні функції	Приклади рішень, які вони ухвалюють

Завдання 3. Вивчіть діяльність одного з обласних органів влади та опишіть його роль у виконанні державних функцій на регіональному рівні.

Практичне заняття № 6

Тема 6. Місцеве самоврядування як елемент публічного адміністрування. Особливості функціонування у період воєнного стану

1. Поняття муніципальної публічної влади і місцевого самоврядування.

2. Система місцевого самоврядування в Україні, як демократична основа управління в державі.

3. Основні фактори формування місцевого самоврядування.

4. Роль та функції місцевого самоврядування в контексті децентралізації влади та публічного адміністрування.

5. Представницькі та виконавчі органи місцевого самоврядування.

6. Посадові особи місцевого самоврядування.

7. Вибори до органів місцевого самоврядування.

8. Особливості діяльності органів місцевого самоврядування у період воєнного стану.

Мета: знати систему органів місцевого самоврядування; ознайомитися з повноваженнями виконавчих органів сільських, селищних рад та особливостями їх роботи під час воєнного стану.

Питання для обговорення:

1. Охарактеризуйте систему місцевого самоврядування в Україні.

2. Які повноваження мають виконавчі органи сільських, селищних та міських рад.

3. Функції місцевого самоврядування в Україні.

4. Органи самоорганізації населення та їх повноваження.

5. Особливості діяльності територіальних громад під час воєнного стану.

Завдання для самостійної роботи:

Завдання 1. Дайте характеристику територіальній громади, де Ви проживаєте (назва, площа, кількість та назви населених пунктів, що входять до територіальній громади

кількість мешканців тощо, посилання на сайт територіальної громади).

Наведіть схематично структуру органів місцевого самоврядування своєї територіальної громади із зазначенням:

- прізвища сільського (селищного, міського) голови;
- кількості осіб, що входять до сільської (селищної, міської) ради та виконавчих органів сільської (селищної, міської) ради;
- переліку структурних підрозділів та переліку комунальних закладів і підприємств, що належать до територіальної громади.

Завдання 2. Підготуйте короткий план створення органу самоорганізації населення у житловому масиві/населеному пункті – опишіть кроки і процедури, які необхідні для його реєстрації та початку діяльності.

Практичне заняття № 7

Тема 7. Публічне адміністрування як процес вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень

1. Управління як визначальна функція публічного адміністрування.
2. Управлінське рішення як наукова категорія.
3. Пріоритетність політичного вибору цінностей і цілей.
4. Визначення цінностей та цілей – визначальна ланка прийняття рішень.
5. Взаємовідношення суб'єкта та об'єкта прийняття рішень.
6. Послідовність етапів прийняття рішень.

7. Динаміка виконання рішень.

8. Цінності та «дерево цілей» публічного адміністрування.

Мета: володіти основними категоріями процесу вироблення, прийняття та виконання управлінських рішень; навчитися розрізняти та застосовувати на практиці методи управління публічними ресурсами; навчитися послідовно приймати управлінські рішення.

Питання для обговорення:

1. Які загальні принципи регулюють адміністрування як соціально-політичний, соціально-економічний та соціально-культурний процеси.

2. Розкрийте поняття суб'єкт та об'єкт прийняття рішень.

3. Охарактеризуйте етапи прийняття рішень у публічному адмініструванні.

4. Розкрийте послідовність етапів прийняття та динаміку виконання управлінських рішень.

5. Які механізми спільних дій та взаємного контролю різних органів гілок влади в Україні передбачені Конституцією України: у законодавчому процесі; у бюджетному процесі; у визначенні основних напрямів внутрішньої та зовнішньої політики України; у кадровій політиці; у достроковому припиненні повноважень.

6. Цінності та завдання суспільства і держави.

7. Побудова «дерева цілей».

Завдання для самостійної роботи:

Завдання. Побудувати дерево цілей, використовуючи системний підхід для вирішення проблем публічного

адміністрування Вашої територіальної громади за одним із зазначених напрямів:

- 1) Стимулювання піших та велосипедних прогулянок населення.
- 2) Стимулювання відвідування бібліотек дітьми шкільного віку.
- 3) Покращення якості повітря в окремих мікрорайонах міста (села або селища ОТГ).
- 4) Покращання благоустрою дошкільних закладів міста (села або селища ОТГ).
- 5) Покращання механізму взаємодії громадських організацій з органами місцевого самоврядування ОТГ.
- 6) Покращання транспортного сполучення сіл, селищ, які входять до ОТГ, з адміністративним центром ОТГ.
- 7) Покращання доїзду дітей шкільного віку ОТГ до закладів середньої освіти.
- 8) Підвищення ефективності взаємодії комунальних служб з громадянами.
- 9) Поліпшення якості життя осіб з інвалідністю.
- 10) Інший на вибір напрям, що дозволить покращати життя громадян або вирішити проблеми розвитку ОТГ.

Практичне заняття № 8

Тема 8. Механізми та технології публічного адміністрування

1. Структура механізму та органів публічного адміністрування.
2. Принципи організації діяльності органів публічного адміністрування.

3. Поняття та сутність технологій публічного адміністрування.

4. Технології роботи з інформацією у системі публічного адміністрування.

5. Технології управління адміністративним процесом.

6. Інноваційні та антикризові технології в публічному адмініструванні.

Мета: знати та уміти застосовувати механізми та різні технології в системі публічного адміністрування.

Питання для обговорення:

1. Охарактеризуйте структуру механізму публічного адміністрування.

2. Які чинники визначають побудову структури адміністративної системи.

3. Принципи організації діяльності органів публічного адміністрування.

4. Які особливості інформаційно-аналітичного забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій.

5. Охарактеризуйте тенденції розвитку електронного урядування в публічному адмініструванні.

6. Які інноваційні технології застосовуються в публічному адмініструванні.

7. Особливості застосування проєктних технологій в системі публічного адміністрування.

Завдання для самостійної роботи:

Завдання 1. Охарактеризуйте основні завдання та повноваження міністерства як органу, що забезпечує формування та реалізує державну політику в одній чи

декількох сферах (на прикладі одного з міністерств України).

Завдання 2. Центральні органи виконавчої влади можуть утворюватися для виконання окремих функцій із реалізації державної політики у вигляді служб, агентств, інспекцій. Коли центральний орган виконавчої влади утворюється як служба, коли як агентство і коли як інспекція?

Ким згідно законодавства спрямовується та координується діяльність центральних органів виконавчої влади відповідно до Закону України «Про центральні органи виконавчої влади»?

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

ОРГАНІЗАЦІЯ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ

Практичне заняття № 9

Тема 9. Методи та стилі публічного адміністрування

1. Форми публічного адміністрування.
2. Методи публічного адміністрування. Застосування демократичних методів.
3. Стил ь публічного адміністрування.

Мета: знати методи та стилі публічного адміністрування, уміти їх застосовувати; виявити найкращі форми правління.

Питання для обговорення:

1. Які проблеми вибору найкращої форми правління.
2. Які є методи публічного адміністрування.
3. Застосування демократичних методів.
4. Стил ь публічного адміністрування. Особливості застосування.

Завдання для самостійної роботи:

Завдання 1. Уявіть себе керівником одного з органів виконавчої влади. Який стиль управління та які методи ви обрали б для організації ефективної роботи? Обґрунтуйте свій вибір.

Завдання 2. Розробіть рекомендації для керівника органів місцевого самоврядування щодо вибору методів і стилів управління в наступних ситуаціях:

- ✓ Впровадження нових цифрових технологій.
- ✓ Робота з населенням в умовах кризових ситуацій (наприклад, природні катастрофи, під час пандемії COVID-19 тощо).
- ✓ Підготовка й реалізація соціального проекту.

Практичне заняття № 10

Тема 10. Основні засади публічного адміністрування в соціальній сфері. Особливості публічного адміністрування соціальної сфери у період воєнного стану

1. Формування підходів до соціальної політики.
2. Держава як гарант соціальної спрямованості ринкової економіки.
3. Публічне адміністрування в забезпеченні населення суспільними благами.
4. Основні види соціальної допомоги держави.
5. Зростання ролі позаекономічних факторів.
6. Публічне адміністрування у сфері освіти, науки, культури та мистецтва.
7. Забезпечення державою соціальної безпеки людини, громадянина та населення.
8. Особливості публічного адміністрування соціальної сфери у період воєнного стану.

Мета: знати основні підходи до формування соціальної політики; знати основні види соціальної допомоги держави та забезпечення нею соціальної безпеки населення; поглибити знання з публічного адміністрування у сфері освіти, науки, культури та мистецтва; розуміти особливості публічного адміністрування соціальної сфери у період воєнного стану.

Питання для обговорення:

1. Формування підходів до соціальної політики.
2. Публічне адміністрування в забезпеченні населення суспільними благами.
3. Основні види соціальної допомоги держави та особливості у період воєнного стану.
4. Публічне адміністрування у сфері освіти, науки, культури та мистецтва.
5. Забезпечення державою соціальної безпеки населення та особливості у період воєнного стану.
6. Принципи оцінки ефективності соціальної політики.
7. Публічне адміністрування соціальної сфери у період воєнного стану.

Завдання для самостійної роботи:

Завдання 1. Дослідить роботу органу соціального захисту населення територіальної громади, де ви проживаєте. На основі досліджень визначте перелік послуг, які надаються, які методи адміністрування застосовуються та які виклики виникають у процесі роботи.

Запропонуйте заходи для підвищення ефективності роботи цього органу.

Завдання 2. Органи місцевого самоврядування мають на меті оцінити, як мешканці громади ставляться до

створення нового освітнього (або культурного) проєкту. З метою реалізації завдання:

- 1) Розробіть анкету для опитування громадян.
- 2) Опишіть, як ви плануєте провести дослідження.
- 3) Проаналізуйте уявні результати та запропонуйте управлінське рішення на їх основі.

Практичне заняття № 11

Тема 11. Публічне адміністрування та економіка.

Публічне адміністрування основних інструментів державного регулювання господарської діяльності

1. Основні напрями формування та розвитку сучасної економічної системи.

2. Основні ознаки ринкової соціально орієнтованої економіки.

3. Основні напрями державного регулювання економіки.

4. Етапи формування та еволюції публічного адміністрування в сфері економіки.

5. Держава як гарант забезпечення умов для підприємницької діяльності.

6. Державне регулювання підприємницької діяльності.

7. Управління власністю в умовах демократичної, правової держави.

8. Антимонопольна діяльність. Забезпечення цивілізованих засад конкуренції.

9. Взаємовідносини держави, бізнесу та громадянського суспільства.

Мета: ознайомитися з основним напрямом формування сучасної економічної системи; виокремити механізми взаємодії суспільства та економіки, забезпечення

цивілізованих засад конкуренції; ознайомитися з основними інструментами державного регулювання підприємницької діяльності.

Питання для обговорення:

1. Розкрийте основні ознаки ринкової соціально орієнтованої економіки.
2. Основні напрями державного регулювання економіки.
3. Опишіть етапи формування та еволюції публічного адміністрування в сфері економіки.
4. Основні функції публічного адміністрування у сфері економіки.
5. Роль держави як гаранта забезпечення умов для підприємницької діяльності.
6. Основні інструменти державного регулювання підприємницької діяльності та їх публічне адміністрування.
7. Нові тенденції у взаємовідносинах суспільства та бізнесу.
8. Антимонопольна діяльність, нормативно-правове забезпечення конкурентного середовища.

Завдання для самостійної роботи:

Завдання. Скориставшись Законом України «Про ліцензування видів господарської діяльності» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>, визначити кількість видів господарської діяльності підлягають ліцензуванню в Україні.

Обравши один з видів господарської діяльності та вивчивши Постанову КМУ «Про затвердження переліку органів ліцензування та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/609-2015->

[%D0%BF#Text](#) та ліцензійні умови* провадження даного виду діяльності, заповнити таблицю:

Назва виду господарської діяльності	
Назва органу ліцензування для даного виду господарської діяльності	
Перелік документів, які необхідно подати для отримання ліцензії	
Кадрові вимоги до започаткування і провадження господарської діяльності	
Організаційні вимоги до започаткування і провадження господарської діяльності	
Технологічні вимоги до започаткування і провадження господарської діяльності	

** Ліцензійні умови для кожного виду господарської діяльності містяться як активне посилання з кожного виду господарської діяльності, який підлягає ліцензуванню, в статті 7 ЗУ «Про ліцензування видів господарської діяльності».*

З переліком постанов КМУ, які затверджують Ліцензійні умови для різних видів господарської діяльності, можна також ознайомитися на сторінці Державної регуляторної служби

Практичне заняття № 12

Тема 12. Адміністративні послуги в системі публічного адміністрування. Доступність, якість, стандартизація адміністративних послуг. Досвід надання адміністративних послуг в країнах ЄС

1. Місце публічних послуг у структурі діяльності держави.
2. Ознаки публічних послуг.
3. Принципи надання публічних послуг.
4. Адміністративні послуги: поняття, місце в системі публічних послуг, основні види.
5. Організаційно-правовий механізм надання адміністративних послуг.
6. Електронні адміністративні послуги.

Мета: знати основні засади надання адміністративних послуг, особливості створення та організації центрів надання адміністративних послуг з урахуванням найкращих іноземних практик.

Питання для обговорення:

1. Ознаки публічних послуг та принципи їх надання.
2. Місце адміністративних послуг в системі публічних послуг.
3. Нормативно-правове забезпечення та надання адміністративних послуг.
4. Механізм надання адміністративних послуг.
5. Основні проблеми, з якими стикаються фізичні та юридичні особи при отримання адміністративних послуг.

6. Стандарти надання адміністративних послуг.

7. Центр надання адміністративних послуг та його територіальні підрозділи: суть, статус, структура.

8. Перелік адміністративних послуг, які надаються через ЦНАП.

9. Зарубіжний досвід організації надання адміністративних послуг.

Завдання для самостійної роботи:

Завдання 1. Наведіть перелік послуг ЦНАП, які надаються в ОТГ (в якій ви проживаєте), і в ЦНАП м. Рівне. Порівняйте перелік послуг.

Як, на Вашу думку, можна покращати надання адміністративних послуг.

Завдання 2. Наведіть перелік електронних адміністративних послуг, які можна отримати:

- через Портал Дія,
- на порталі електронних сервісів Мінекономіки тощо (наприклад, Портал електронний сервісів Мінекономіки <https://my.gov.ua/>, Портал електронних послуг Пенсійний фонд України <https://portal.pfu.gov.ua/>)

Завдання 3. Опишіть приклад організації надання адміністративних послуг в зарубіжних країнах (на прикладі однієї з країн).

Практичне заняття № 13

Тема 13. Результативність та ефективність публічного адміністрування

1. Поняття результативності та ефективності публічного адміністрування.

2. Фактори результативності та ефективності публічного адміністрування.

3. Вимір продуктивності, результативності та ефективності публічного адміністрування.

4. Критерії результативності і ефективності.

5. Фактори підвищення ефективності публічного адміністрування.

6. Контрактна система та неокорпоративізм.

Мета: знати фактори ефективності та результативності публічного адміністрування. Визначати їх критерії. Уміти вимірювати продуктивність, результативність і ефективність публічного адміністрування.

Питання для обговорення:

1. Фактори, які визначають результативність та ефективність публічного адміністрування.

2. Вимір продуктивності, результативності та ефективності публічного адміністрування.

3. Критерії результативності і ефективності.

4. Шляхи підвищення результативності та ефективності публічного адміністрування.

5. Контрактна система та неокорпоративізм.

Завдання для самостійної роботи:

Завдання 1. Дайте відповіді на питання:

1. У чому полягає відмінність результативності та ефективності публічного адміністрування?

2. Назвіть фактори підвищення ефективності публічного адміністрування. Назвіть показники ефективності публічного адміністрування.

3. Що є більш пріоритетним у розвитку публічного адміністрування: збільшення його результативності або ефективності? Відповідь обґрунтуйте.

Завдання 2. Розташувати операції спеціальної програми оціночних досліджень процесу виконання і результатів діяльності органів державної влади, зазначених в таблиці, у логічній послідовності за поданими етапами:

1. Планування оціночного дослідження.
2. Підготовка оціночного дослідження.
3. Підготовка бази даних.
4. Аналіз і оцінка результатів програми чи політики.
5. Підготовка інформаційного або аналітичного звіту.
6. Представлення висновків і рекомендацій.

Таблиця

Перелік операцій оцінювання процесу виконання та результатів діяльності органів державної влади

Зміст операції		
Вибір оцінюваної державної програми (політики) у певній сфері	Підготовка технічного завдання та плану проведення оцінювання (цілі, проблеми, методи збору і аналізу, графік, кошторис витрат, склад експертів, схема звіту)	Визначення джерел інформації
Визначення програмних цілей дослідження та	Уточнення технічного завдання	Вимірювання результатів

оціночних показників		
Вибір стратегії проведення дослідження, методів і засобів оцінювання	Розробка питань та індикаторів	Збір і обробка інформації

Практичне заняття № 14

Тема 14. Антикорупційна діяльність в сфері публічного адміністрування

1. Поняття корупції та корупційних дій.
2. Нормативно-правова база антикорупційної діяльності.
3. Зони «підвищеного» ризику проявів корупції.
4. Політичні чинники запобігання проявам корупції.
5. Нормативно-правові чинники запобігання проявам корупції.
6. Організаційні чинники запобігання проявам корупції.
7. Економічні чинники запобігання проявам корупції.
8. Кадрові чинники запобігання проявам корупції.
9. Морально-психологічні чинники запобігання проявам корупції

Мета: знати нормативно-правову базу антикорупційної діяльності. Ознайомитися з чинниками запобігання проявам корупції.

Питання для обговорення:

1. Поняття корупції та корупційних дій.
2. Нормативно-правова база антикорупційної діяльності.
3. Зони «підвищеного» ризику проявів корупції.

4. Фактори запобігання проявам корупції.

Завдання для самостійної роботи:

Завдання: Встановити, чи є корумповані дії, якщо так, то визначити можливий види корупції.

Власну думку обґрунтуйте та запропонуйте заходи щодо їх усунення.

Ситуація 1: Представник громадської організації висловив подяку на правах співпраці із державним службовцем, який відстоював інтереси організації у відповідному міністерстві. Подяка полягала в розмірі п'яти тисяч гривень, а також у тому, що за необхідності при першій нагоді державний службовець отримає підтримку електорату, зокрема серед членів зазначеної громадської організації.

Ситуація 2: Підприємство щорічно подає вчасно звіти до органів статистики та екології про обсяги шкідливих викидів. Проте інколи ці звіти не проходять перевірки на відповідність дійсності, оскільки персонал підприємства дещо занижує показники, щоб не сплачувати чималі штрафи та не витрачати великі суми на оновлення обладнання. Службовці органів статистики та екології заплющують очі на певну невідповідність, бо отримують подяку від керівництва персоналу в розмірі суми, що в десятки разів менше за суму штрафів.

Ситуація 3: До відділення реанімації лікарні потрапило п'ять пацієнтів приблизно в однаково складному стані, проте різної вікової категорії. Зміна може якісно надати допомогу лише чотирьом пацієнтам, інші або мають чекати або власним коштом потрапити до іншої лікарні, що знаходиться за три квартали. Громадянин, який дізнався про

можливості обслуговування, звертається до головного лікаря зміни відділення реанімації з проханням, що підкріплено сумою в розмірі 15 000 грн, обслужити його першим.

Практичне заняття № 15

Тема 15. Відповідальність у публічному адмініструванні

1. Правопорушення та відповідальність.

2. Відповідальність органів державної влади та місцевого самоврядування, державних і комунальних підприємств, установ і організацій, посадових осіб за правопорушення у сфері публічного адміністрування.

3. Відповідальність недержавних організацій, органів і осіб, які не знаходяться на державній службі чи службі в органах місцевого самоврядування, за правопорушення у сфері публічного адміністрування.

4. Правопорушення та відповідальність під час воєнного стану.

Мета: знати поняття правопорушення та відповідальності; уміти визначати конституційні основи забезпечення законності та дисципліни в публічному адмініструванні, знати особливості у визначенні правопорушень та відповідальність під час воєнного стану.

Питання для обговорення:

1. Конституційні основи забезпечення законності та дисципліни в публічному адмініструванні.

2. Відповідальність недержавних організацій, органів і осіб, які не перебувають на державній службі чи службі в

органах місцевого самоврядування, за правопорушення у сфері публічного адміністрування.

3. Правопорушення та відповідальність при здійсненні міжнародної публічної діяльності.

4. Контроль з боку місцевих органів виконавчої влади.

5. Нагляд прокуратури як спосіб забезпечення законності у публічному адмініструванні.

6. Особливості у визначенні правопорушень та відповідальність в умовах воєнного стану.

Завдання для самостійної роботи:

Завдання 1. Чому, на вашу думку, відповідальність є критично важливою у публічному адмініструванні?

Які механізми забезпечення відповідальності ви вважаєте найбільш ефективними (контрольні органи, антикорупційні служби, громадський контроль тощо)?

Обґрунтуйте свої відповіді.

Завдання 2. Наведіть приклади застосування відповідальності у публічному адмініструванні, заповнивши таблицю

Таблиця

Види відповідальності	Приклади застосування
політична	
адміністративна	
юридична	
фінансова	
моральна	

4. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі проведення лекційних та практичних навчальних занять використовуються інформаційно-

ілюстративний, проблемно-пошуковий, дослідницький методи навчання із застосуванням:

- лекцій – з використанням мультимедійних презентацій, логічно-структурних схем, у супроводі рисунків, графічних схем;

- практичних занять – розв’язуванням ситуативних вправ/задач, аналіз конкретних ситуацій (case-study), проведенням дискусій/дебатів;

- індивідуального навчально-дослідницького завдання, що виконується студентами самостійно під керівництвом викладача та презентується у вигляді доповіді із обговоренням теми.

Технології викладання: аналіз конкретних ситуацій, обговорення, презентації, рольові ігри, міні-лекції, ситуаційні дослідження, навчання на основі досвіду, проведення дуальних занять із залученням практиків тощо.

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

Система оцінювання успішності здобувача вищої освіти здійснюється за 100-бальною шкалою, яка розподіляється на дві складові: 1) 60 балів – поточна складова оцінювання; 2) 40 балів – модульна або підсумкова складова оцінювання.

Для досягнення цілей та завдань курсу студентам потрібно засвоїти теоретичний матеріал та здати модульні контролю знань, а також вчасно виконати практичні та індивідуальне навчально-дослідне завдання. В результаті можна отримати такі обов’язкові бали:

- ❖ 60 балів - за вчасне та якісне виконання практичних занять та індивідуального навчально-дослідного завдання, що становить поточну складову його

оцінки. Основними методами оцінювання є аналіз усних відповідей, участь у дискусіях, виконання практичних кейсів, виконання та представлення ІНДЗ, тестування, перевірка письмових завдань. Зокрема, студент отримує такі бали:

- ✓ за якісну підготовку та роботу на практичних заняттях до 45 балів (до 3 балів за 1 практичне заняття, в т.ч. за роботу на практичному занятті – 1,5 бала; за якісне виконання домашнього завдання – 1,5 бала);

- ✓ за якісне оформлення індивідуального навчально-дослідного завдання – до 15 балів, в т.ч.:

- перевірка правильності і відповідності завданню – до 8 балів;

- виступ за темою ІНДЗ – до 7 балів.

При оцінюванні результатів роботи враховується: повнота і якість виконання завдання (не менше 70% балів, виділених на завдання); вчасність виконання завдання (до 30% балів за завдання).

❖ модульну або підсумкову складову оцінювання організовано шляхом складання двох модульних контролів знань студентів: 20 балів – модульний контроль 1 та 20 балів – модульний контроль 2.

Перескладати модульний контроль не дозволяється. Якщо здобувач із можливих 60 балів поточної складової оцінювання та 40 балів модульної або підсумкової складової оцінювання впродовж семестру набрав не менше 60 балів і такий результат його задовольняє, то набрана сума балів і є підсумковим результатом успішного складання екзамену. Якщо студента не задовольняє набрана кількість балів, то він повинен скласти підсумковий контроль під час екзаменаційної сесії (у межах 40 балів), при цьому усі набрані впродовж семестру бали модульних контролів

анульовуються, тобто результати складання підсумкового контролю знань додаватимуться до раніше набраних балів поточної складової оцінювання (у межах 60). Студент має право взагалі не складати модульні контрольні тести впродовж семестру, а відразу планувати складати підсумковий контроль під час екзаменаційної сесії.

Оцінювання виконаних завдань, у тому числі творчого характеру, здійснюється за такими критеріями (у % від кількості балів, виділених на завдання із заокругленням до цілого числа): 0% – завдання не виконано; 40% – завдання виконано частково, висновки не аргументовані і не конкретні; 60% – завдання виконано повністю, висновки містять окремі недоліки, судження студента не достатньо аргументовані; 80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки не системного характеру; 100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Розподіл балів, які отримують студенти

Таблиця 2

Шкала оцінювання

Поточне оцінювання та самостійна робота															ІНДЗ	Підсумковий контроль		Сума
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2										
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	T15	15	M1	M2	100
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3		20	20	

Підсумкове оцінювання знань студентів проводиться за шкалою, що наведена у табл. 3.

Таблиця 3

Шкала оцінювання за ECTS

Кількість балів	Оцінка за національною шкалою	Рівень знань
90-100 балів	відмінно	Високий (творчий)
82-89 балів	добре	Достатній (конструктивно-варіативний)
74-81 балів		
64-73 балів	задовільно	Середній (репродуктивний)
60-63 балів		
35-59 балів	незадовільно	Низький (рецептивно-продуктивний)

6. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ**Методичне забезпечення**

Силабус навчальної дисципліни «Основи публічного адміністрування» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою Публічне управління та адміністрування спеціальності D4 Публічне управління та адміністрування. Рівне : НУВГП. 2026. 19 с.

Рекомендована література**Основна**

1. Вороніна Ю. Є. Теорія та практика публічного управління та адміністрування : навчальний посібник. Мелітополь : ТОВ «Колор Принт», 2020. 204 с. URL:

http://elar.tsatu.edu.ua/bitstream/123456789/11883/1/Посібник_%284%29%20%281%29%20%281%29.pdf

2. Колонтай С. М. Публічне управління та адміністрування : конспект лекцій. Одеса, Одеський державний екологічний університет, 2022. 115 с. URL: <http://eprints.library.odetu.edu.ua/id/eprint/10322>

3. Кормич Л. І., Краснопольська Т. М. Євроінтеграція, міжнародне публічне управління та безпека : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Одеса : Фенікс, 2020. 60 с.

4. Новації Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування» від 2 травня 2023 року: коментарі та порівняльний аналіз : посібник / Мягкоход В., Козіна В., Федченко Л. Харків : ТОВ «ІМПРЕСС ПРИНТ», 2024. 184 с.

5. Моніторинг і оцінювання управлінської діяльності : конспект лекцій / укладачі: Г. А. Мішеніна, Я. В. Кобушко. Суми : Сумський державний університет, 2022. 138 с.

6. Основи соціальної безпеки : навч. посіб. / МОН України, Уманський держ. ун-т імені Павла Тичини ; уклад. Кравченко Л. В. Умань : Візаві, 2022. 127 с. URL: <https://dspace.udpu.edu.ua/bitstream/123456789/14627/1/ОСНОВИ%20СОЦІАЛЬНОЇ%20БЕЗПЕКИ.pdf>

7. Основи публічного адміністрування : навч. посіб. / Ю. П. Битяк, Н. П. Матюхіна, М. С. Ковтун та ін. ; за заг. ред. Н. П. Матюхіної ; вид. 2-ге, допов. та перероб. Харків : Право, 2021. 238 с.

8. Основи публічного управління та адміністрування : навч. посіб. для здобувачів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» / П. С. Покатаєв, М. А. Латинін, С. В. Степаненко, Г. П. Пасемко, О. М. Таран. Харків : ТОВ «Оберіг», 2024. 240 с. URL: https://duikt.edu.ua/uploads/l_1359_76599186.pdf

9. Основи публічного управління та антикорупційна діяльність : навчальний посібник / Є. Г. Карташов, А. П. Миколаєць, А. В. Антонов, І. О. Драган, Н. В. Дацій та ін.; за заг. Ред. Є. Г. Карташова, А.П. Миколайця. Київ : Освіта України, 2020. 303 с. URL: http://umo.edu.ua/images/content/institutes/imp/struktura/kaf_upravl_proekt/material/Посібник%20Публічне%20управл.pdf

10. Основи публічного управління та адміністрування: навчально-методичний посібник для вивчення дисципліни здобувачами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної та заочної форм навчання, спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» / Держ. біотехн. ун-т ; авт.-уклад. О. О. Гуторова. Харків : б. в., 2024. 215 с. URL:

<https://repo.btu.kharkiv.ua/server/api/core/bitstreams/c12c22d9-dad4-4ac5-9c1e-85c71c665b23/content>

11. Публічне управління та адміністрування : навчальний посібник / А. О. Дегтяр, О. А. Дегтяр, Х. І. Калашнікова, М. К. Гнатенко. Харків : НАУ «ХАІ», 2021. 128 с.

12. Пеший О. В. Зарубіжний досвід організації діяльності центральних та місцевих органів публічної адміністрації. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2020. № 3. Т. 2. С. 226–234. URL: <http://lsej.org.ua/3-2-2020/17.pdf>

13. Сунцова О. О. Публічне адміністрування : підруч. 3-тє видання, доповнене та перероблене. Дніпро : Середняк Т.К., 2023. 334 с. URL: <https://zenodo.org/records/7553467>

14. Сучасні підходи і напрями розвитку публічного управління та адміністрування : підручник / А. О. Науменко, О. В. Смігунова, О. В. Дудник, С. І. Міненко; за ред. д-ра наук з держ. управління, проф. В. Д. Бакуменка; ДБТУ. Харків: Майдан, 2022. 280 с.

15. Токар М. Громадські організації України в системі розвитку публічно-управлінських відносин : монографія / Львівський регіональний інститут державного управління НАДУ при Президентові України. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2020. 412 с. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/35987/1/Монограф_Токар_МЮ-Громадські%20організації%20України.pdf

Допоміжна

1. Моніторинг і оцінка у соціальній роботі : навчальний посібник / Шинкарук В. Д., Пеша І. В., Сопівник І. В., Галайдюк В. В., Кошук О. Б. К. : «Компринт», 2022. 360 с.

2. Основоположні принципи створення ЦНАП з термінами для кожної фази, описом ризиків та умов. URL: <https://decentralization.ua/uploads/library/file/41/Osnovopolozhni-principii-stvorenniya-CNAP.pdf>

3. Методичні рекомендації «Запобігання і протидія корупції в державних органах та органах місцевого самоврядування». URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0020323-13#Text>

4. Розвиток системи професійного навчання державних службовців, голів місцевих державних адміністрацій, їх перших заступників та заступників, посадових осіб місцевого самоврядування та депутатів місцевих рад у 2018–2021 роках : доповідь / Н. Алюшина (кер. авт. колективу), Л. Рикова, С. Горбатюк, О. Козловський, Ю. Жук, О. Кльоц, О. Бутко; за заг. ред. Н. Алюшиної. К. : Національне агентство України з питань державної служби, 2021. 240 с. URL:

<https://nads.gov.ua/storage/app/sites/5/DIYALNIST/PROFF%20NAVCHANJA/verstka-otchet-v-druk.pdf>

5.Адміністративний менеджмент : конспект лекцій / В. В. Стільник, Н. Є. Зінгаєва. Миколаїв : МНАУ, 2019. 102 с.

6. Антонова С. Є., Клімова А. В., Макаrchук О. А. Виплати соціальних допомог у воєнний час: стан та перспективи. *Детермінанти соціально-економічного відновлення держави, регіонів та суб'єктів господарювання* : електрон. наук. збірник матеріалів Міжнародної наук.-практ. конф. 10 лист. 2023 р. Рівне : НУВГП, 2023. С. 139–141.

7. Антонова С. Є., Мартинюк Г. Ф., Шинкарук А. Л., Бондар А. В. Дослідження сприйняття корупції в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2022. № 1. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=2606>. DOI: [10.32702/2307-2156-2022.1.34](https://doi.org/10.32702/2307-2156-2022.1.34)

8. Гринь Д. В.. Інструменти удосконалення взаємодії між органами публічної влади та громадянами. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 10/2021. DOI: 10.32702/2306-6814.2021.10.137. URL: www.investplan.com.ua/pdf/10_2021/22.pdf.

9. Антонова С. Є., Плетьонка О. Ю. Клімова А. В. Реалізація державної політики у сфері надання адміністративних послуг в Білокриницькій сільській раді. *Інвестиції: практика та досвід*. 2025. № 9. С. 254–259 DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2025.9.254> <https://nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/6360/6438>

10. Тихончук Л. Х., Клімова А. В., Цецик Я. П. Роль територіальних громад у розвитку спорту в умовах війни та повоєнного відновлення. *Інвестиції: практика та досвід*. 2024. № 17. С. 135–142. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2024.17.135> <https://www.nayka.com.ua/index.php/investplan/article/view/4554>

11. Євроінтеграційні вектори реформ у сфері публічного адміністрування: збірник наукових статей, тез доповідей та повідомлень за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції (17 травня 2023 року, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків). Харків : Друкарня Мадрид, 2023. 670 с. URL:

<https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/8403Тези%202.pdf?sequence=2&isAllowed=y>

12. Лопушинський І. П., Дурман М. О., Малахова Т. В. Механізми забезпечення ефективності публічного управління та результативності адміністрування. *Вісник Херсонського національного технічного університету*. Вид. дім «Гельветика», 2022. № 3(82). URL: https://journals.kntu.kherson.ua/index.php/visnyk_kntu/article/view/83

13. Лілікович П. В. Актуальні механізми у сфері надання адміністративних послуг в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 2. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1827>
DOI: [10.32702/2307-2156-2020.2.101](https://doi.org/10.32702/2307-2156-2020.2.101)

14. Муза О. В. Організаційно-правові засади надання адміністративних послуг в умовах утворення нових районів в Україні. *Юридичний науковий електронний журнал* . 2021. № 8. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-8/53>
URL : http://www.lsej.org.ua/8_2021/55.pdf

15. Маланчук Л. О., Клімова А. В., Борщевич М. С. Сучасні тенденції розвитку менеджменту, публічного врядування та інформаційної діяльності. *Детермінанти соціально-економічного відновлення держави, регіонів та суб'єктів господарювання* : електрон. наук. збірник

матеріалів Міжнародної наук.-практ. конф. 10 лист. 2023 р. Рівне : НУВГП, 2023. С. 242-243.

16. OECD (2024), Посібник ОЕСР з публічної доброчесності, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/5b2fe28c-uk>.

17. Публічне управління та адміністрування в умовах війни і в поствоєнний період в Україні : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. у трьох томах, м. Київ, ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, 15-28 квітня 2022 р.; ред. колегія : І. О. Дегтярьова, В. С. Куйбіда, П. М. Петровський та ін., уклад. Т. О. Мельник. Т. 2. К. : ДЗВО «УМО» НАПН України, 2022. 246 с.

18. Плекан В. В. Особливості публічного адміністрування на територіях, які розташовані в районах проведення воєнних (бойових) дій або які перебувають в тимчасовій окупації, оточенні (блокуванні). *Право та державне управління*. 2022. № 2. С. 217–222. URL: http://pdu-journal.kpu.zp.ua/archive/2_2022/30.pdf

19. Тихончук Л. Х., Чубок Т. О. Ефективність публічного управління у сфері культури в умовах децентралізації (на прикладі Рівненської області). *Вісник Національного університету водного господарства та природокористування*, 2021. № 3 (95). С. 146-156.

20. Конституція України. *Відомості Верховної Ради*. 1996. № 30. С. 141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр#Text>

21. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 року. № 889-VIII. *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2016, № 4, ст. 43. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>.

22. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05. 1997 р. № 280/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України (ВВР)*. 1997. № 24. Ст. 170. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>

23. Стратегія реформування державного управління України на 2022–2025 роки : схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 21.07.2021 р. № 831. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/831-2021-p#Text> .